

Odtrhnutie Škótska by pre tradicionalistickú Britániu znamenalo mnohé šoky.

Hlasovalo sa vo Švédsku, vo francúzskom parlamente a hlasuje sa v Škótsku.

Vo štvrtok sú všetky oči na Škótsku, kde sukničkári hlasujú o nezávislosti od Británie. Prípadné odtrhnutie by pre tradicionalistickú Britániu znamenalo mnohé šoky – napríklad zmenu vlajky.

Rovnako veľký orech by to bol pre EÚ. Škótske územie je jej (a jej predchodcov) súčasťou už štyri dekády a patrí tak k „starším zo starých“. Bol by to pre Brusel veľký precedens s nejasným výsledkom. Prípadné „vypadnutie“ krajiny z EÚ môže poslúžiť ako vzorový projekt pre euroskeptické snahy samotnej Británie, ale aj iných štátov a regiónov. Napríklad v Španielsku, ktoré sa samostatnosti Škótska bojí hádam viac, ako rezignovaná Británia.

Španielski politici na čele s premiérom opakovane varovali Škótov, že prípadná samostatnosť bude pre nich znamenať minimálne päť rokov čakania na vstup do EÚ. Tým varovaním ale skôr mierili na Kataláncov. Ulice Barcelony zaplnili pre týždňom takmer dva milióny ľudí a okrem katalánskych vlajok boli hojne zastúpené aj škótske.

Nezávislé Škótsko by počtom obyvateľov bolo na úrovni Libanonu alebo Slovenska.

S menšou vervou sa inšpirujú aj inde. Do Edinburghu smeruje z Holandska vyjadriť podporu napríklad aj výprava Frízskej národnej strany. Úplne nespia ani v Británii. Denník The Guardian píše: „Nezávislé Škótsko by počtom obyvateľov bolo na úrovni Libanonu, Slovenska, Kyrgyzstanu [...]. Popravde, tieto krajiny nemajú žiadne slovo v chode sveta. Netvorí udalosti, len ich prijímajú.“ Pre politikov je veľkosť krajiny dôležitá, definuje ich moc. Pre spokojný život občanov je irelevantná. Bývali by ste radšej vo Švajčiarsku, alebo Číne? Pakistane, alebo Novom Zélande? V Singapure, či Bangladéši?

Strašenie malosťou je príznakom politických komplexov. Ale niektoré strašenie má opodstatnenie. Najmä to ekonomické. Škótsko v posledných rokoch sekalo riadne deficity, ktoré zatiahlo celé kráľovstvo. Aj pri zarátaní výnosov zo severomorskej ťažby (ktorých rozdelenie medzi Škótsko a Britániu nie je vôbec jasné, naviac majú v blízkej budúcnosti významne klesať) by sa nový štát musel pripraviť na rýchlu a drsnú konsolidáciu verejných financií. Nevyjasnené sú aj menové otázky.

Table E.4: Net Fiscal Balance: Scotland and UK 2007-08 to 2011-12

	(£ million)				
	2007-08	2008-09	2009-10	2010-11	2011-12
Scotland - Excluding North Sea revenue	-11,110	-15,450	-20,385	-19,743	-18,159
Scotland - Including North Sea revenue (per capita share)	-10,480	-14,362	-19,839	-19,006	-17,217
Scotland - Including North Sea revenue (geographical share)	-3,998	-3,699	-14,475	-11,700	-7,586
UK	-36,719	-97,539	-158,922	-140,967	-120,963
	(% of GDP)				
Scotland - Excluding North Sea revenue	-9.7%	-13.4%	-18.1%	-16.5%	-14.6%
Scotland - Including North Sea revenue (per capita share)	-9.0%	-12.1%	-17.2%	-15.6%	-13.5%
Scotland - Including North Sea revenue (geographical share)	-2.9%	-2.6%	-10.7%	-8.1%	-5.0%
UK	-2.6%	-6.9%	-11.2%	-9.5%	-7.9%

Ktorému štátu hrozí v blízkej dobe bankrot viac a ktorej menej? Populárnej ekonomickej otázke dáva BlackRock Investment Institute kvantitatívnu odpoveď. Porovnáva 30

Výhodné pôžičky s hlboko podtrhovými úrokmi šetria Grécku ročne 8,5 miliardy eur.

Vo Švédsku vyhrali voľby sociálni demokrati a nahradili stredo-pravú Alianciu.

V Argentíne prezidentka oznámila plán výstavby 355 metrového mrakodrapu.

ukazovateľov pri 50 štátoch a zverejňuje výsledky v podobe indexu. Najbezpečnejšou krajinou z hľadiska bankrotu verejných financií je podľa očakávania Nórsko, ktoré má gigantické rezervy vďaka plynu. Nasledujú Singapur a Švajčiarsko. Slovensko tróni na 30 mieste, na chvoste sú Egypt, Venezuela a úplne posledné – Grécko.

Šéf eurovalu Klaus Regling zverejnil informáciu, že výhodné pôžičky s hlboko podtrhovými úrokmi šetria Grécku ročne 8,5 miliardy eur, teda asi 4,5% HDP. Bez nich by sa rýchlo dostalo tam, kde bolo na začiatku. Ale nedostane sa tam aj s nimi? Horúci favorit budúcich parlamentných volieb, strana SYRIZA, predstavila svoj ekonomický plán. Má stať gigantických 17 miliárd eur a posunúť deficit o 9 percentuálnych bodov. To by Grécko prirodzene neprežilo ani pol roka, SYRIZA tvrdí, že na to vezme vďaka zlepšenému výberu daní. Reálnejšie by bolo už aj tvrdenie, že tie peniaze nájdú na konci dúhy, než že ich vyžmýkajú z chromej gréckej ekonomiky.

Pred dvoma rokmi bol horúci kandidát na bankrot Slovensko. Udalosti, ktoré prišli, zavali záujem o túto zemičku ďaleko do európskeho kúta. Ale pre pripomenutie – v tomto roku dosiahne verejný dlh hodnotu 81% HDP, kým v roku 2013 to bolo 71,7%. Nový minister financií s poetickým menom Dušan Mramor vidí záchranu v privatizácii. Len aby nedopadla ako v Grécku. Tam síce proti privatizácii protestovali ako o život, no nakoniec sa ukázalo, že o ich rodinné striebro nemá aj tak nikto valný záujem. Z pôvodných plánovaných 50 miliárd eur sa zatiaľ získalo len zhruba 3,5 miliardy.

Vo Švédsku vyhrali voľby sociálni demokrati a nahradili stredo-pravú Alianciu. No, nahradili – celý parlament je v patovej situácii, keďže sa nedá väčšinová vláda zostaviť. Iba že by pribrali extrémne pravicovú stranu Švédski demokrati s neonacistickými koreňmi, ktorá získala prekvapivých 13 %. Z pozície a vraj aj straníckej politiky odchádza aj dlhovlasá legenda s náušnicou, reformný minister financií Anders Borg.

Hlasoval aj francúzsky parlament, ktorý odhlasoval dôveru novej vláde Mauela Vallsa, hoci sa 31 členov jeho vlastnej Socialistickej strany zdržalo hlasovania na protest voči chystaným ekonomickým reformám.

Aspoň že Socialisti získali svojho koňa v Komisii. Pierre Moscovici sa stal kľúčovým ekonomickým Komisarom a už začal vypúšťať zahmlené hlášky. „Ak snívate o zjemnení fiškálnej disciplíny, je to slepá ulička. Ale existuje niečo dôležitejšie – rast a zamestnanosť.“ Keďže Francúzi sú expertmi na porušovanie fiškálnej disciplíny, hmla sa postupne rozplýva. To, že Francúzi oznámili porušenie 3 % deficitu aj na rok 2015 takmer hneď po jeho ustanovení za Komisára, vám môže pomôcť. Na uzde by ho ale mali držať viceprezidenti Komisie Katainen a Dombrovskis, do ktorých vkladá nádej Merkelová.

V Európe strasti, vo svete radosti. V Argentíne prezidentka oznámila plán výstavby 355 metrového mrakodrapu pre potreby zábavného priemyslu. Má prekonať najvyšší mrakodrap Južnej Ameriky (v Čile), bude mať tvar Argentíny, súčasťou bude aj štadión v tvare Falklandských ostrovov, ktoré si Argentína nárokuje. Má stať okolo 300 miliónov dolárov. Čo na tom, že Argentína pred pár týždňami opäť raz zbankrotovala, že jej inflácia patrí medzi najvyššie na svete a že stráca devízové rezervy slušným tempom. Taký pomník nemá hociktorá prezidentka!

Slovensko čaká najbližšie hlasovanie až o dva mesiace, takže zvyšok týždňa máte celý pre seba.

Martin Vlachynský
18.9.2014